

[Transcript] Forklart / Hentes fra «tikkende bomber»: Hva skjer med IS-søstrene nå?

Det er noe to kvinner og tre barn som er på vei til Norge, etter å oppholdse i alle råsjeleien i Syria. For ti år siden reiste to søstere fra Bærum til Syria.

Natt til onsdag ble de hentet i hjemjen, den ene med to barn og den andre med ett.

Og nå er disse to kvinne siktet på deltagelse i terrororganisasjonen, den islamske stat.

Vi vet at mange radikalisererte og ekstreme personer som nå lever i leirene i Syria.

Det er viktig at de og barna deres ikke blir en sikre strussel, og at de stilles til ansvarforstidende handlinger.

I leirene de kommer fra kalles en tikkende bombe av radikalisering og potensielle ieskrigere.

Så hva skjer med dem nå?

Jeg heter Philip A. Johannesborg, du hører på forklart fra Aftenposten, og i dag er det tårsttdag 30. mars.

Det står overalt i leiren, som sagt det er ørken. Det er helt flatt, og du ser bare teltet.

Du ser jo bare mørke kvinne som kvinner i mørke nykap.

Og med massa barn som leker rundt, det er over 40.000 barn som bor i den leiren.

Afsin Ismaili er utenriksjonalist her i Aftenposten, og har besøkt disse leirene i Syria og Tyrkea flere ganger.

Leiren han snakker om her heter Alhol, og ligger i Syria.

Det er altså ikke alle råsjeleiren som søsterne fra Bærem nå nettopp blir hentet ut fra.

Det er nesten overalt barn, små og min fremtlt 12-13. Alde råsjeleiren som går rundt og leker med forskjellige ting.

Siste gang i 2020 så er jeg tidlig i radikaliseringen, og så er jeg barn som går rundt med Sverk.

Det er en lagt våpen av treverk, for eksempel. De går rundt med Iestrakt.

Vi snakker om 9- og 10-åringer.

Hvordan er det å gå rundt der nå?

Det blir jo motat greit til at det blir jo en del at de så på deg som en fjende. De begynte å kaste stein på deg.

Tror du når du er inn i leiren, du må jo ha vakter for å gå rundt i leiren.

I mai 2013, helt i starten av Kaldifatø, reiser disse to søsterne fra Bærem til Syria, og det sammen med 40.000 andre europeiske men og kvinner.

De jentene har jo nevnt tidligere at de dro jo til Syria for å hjelpe Syreret.

For da var det krigen mellom Assad og opposisjon i Syria samtidig.

I løpet av årene har vi hørt flere historier om norske Iestkrigere.

Noen av dem er blitt drept, og noen har kommet hjem til Norge.

Men disse to søsterne ble det helt stille fra.

Helt til Afsienreisenen igjen til Alhol Leirensell i 2019, for å lete til fem foreldre løsebarn fra Norge.

De fikk an hjelp til å finne av en somalisk kvinne.

Så jeg begynte å snakke norsk med dem, med barna og de svarte på norsk, selvfølgelig.

Jeg ble jo en ischærlig hvorfor er det to somaliske kvinne passet på fem foreldre løsebarn som er fra Norge.

Man kunne ikke si ansikter deres, fordi de brukte nikap, og du kunne se ingenting, men de sa jo de er fra Somalia.

Den ischærligheten slapp ikke helt tak i, så bare noen månter senere drar Afsien tilbake.

Og der møter han en ny somalsk kvinne.

Da jeg møte hende første gang, så sa jeg, let's speak English.

[Transcript] Forklart / Hentes fra «tikkende bomber»: Hva skjer med IS-søstrene nå?

Can we speak Norwegian? I don't want to speak Norwegian.

Så jeg begynte å snakke norsk, og til slutt begynte å snakke norsk tilbake.

Da kjente jeg, ok, det er de to.

Det var jentene fra Bærum, de som ingen hadde hørt fra på lenge, og som Afsien snakket med.

For meg er det opplagt at vi skal hjelpe her.

Og vår regnskapsfører har god forståelse for vår bransje, og hjelper til å ta i bruk alle de smarte løsningene som finnes i TripleTex.

Få kontroll på tallene du også, prøv det fleksible regnskapsprogrammet TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex NO Skråstek gratis.

Afsien, hvordan hadde de det da du møtte dem?

Cirka 70 barn døde i året av dårlig forhold hygiene og mat som matmangel, og til og med den dagen jeg møtte de, de var jo med en kvinne fra Portugal som miste dagen før.

Og de beskrevde det, det var en veldig kautisk situasjon, og hun var veldig sint, hun kvinnen, og det var ikke lett for hende.

Og de var jo gennems gode venner med de to sommer, hvis jeg synes det er alle sammen.

De beskrevde de situasjoner hvor dårlig de er.

Hvordan så de på verden rundt seg?

De har alltid når du stiller dem spørsmål er du ekstremt, de vet jo ikke hva exakt, altså definisjon på ekstremt eller radikal her.

De tror jo på, de har en sin på verden, de har jo blitt jernvaskedav i de mange årene, de var jo 16, en av dem var 16 og hun andre var 19.

De var jo som dro til IS, de visste ikke noe en gang om hva kallifat det er å dro dit og bli jernvasked av den islamiske staten.

Det er apparater som er derfor å gjøre en maske flere, så de dro 40.000 kvinner fra Europa dit.

Selv om IS er nedkjempet, så er de fortsatt til stede i disse leirene, både rent fysisk og som ideologi og et verdensbildet.

I alholeiren, som er den mest omtalte, så er IS fortsatt en del kontroll.

De straffer kvinner til og med til døden i nilieren og brenner kvinner i nilieren.

Dette er ganske grusom som skjer i nilieren.

Altså de har jo barn som går å angripe kvinner som kalles for å forvantrue.

Og leiren som de to norske kvinne er hentet fra nå, heter Al Rås.

Og der er forholdene anledes i følge Afsin.

Det er to helt forskjellige leire, der er litt mindre radikal til å med kvinner i Rås går uten hijab, med noe helt hårdokkende i tillegg. Det er forbodt med en ikap i Rås leiren.

Og der har de skole til barn. Det er jo ganske bedre forhold.

Hvis du sammenligger med Alhole, som er helt anmørkig, at det finnes ikke.

I stedet for vanlig skole, så har de koranskolen, som er å ut i tillegg,

har IS har ganske god kontakt med kvinne, og har til og med de smuglet våpen i de siste i nilieren.

Det var ikke for lenge siden, et par måneder siden.

To av vaktene ble udrept i nilieren.

Så IS har ganske god kontrol over Alhole leiren, men i Rås nei det er noe annet.

De har litt bedre system. De er mindre kvinner, hvis det er et 2.500 kvinner og barn som bor i leiren.

Skole, hygiene, teltene er bedre. Alt forholdene er mye bedre, hvis du sammenligger med Alhole, som er fortsatt stålig.

[Transcript] Forklart / Hentes fra «tikkende bomber»: Hva skjer med IS-søstrene nå?

Men iaktig, hva de har opplevd og gjort, blir et tema når de to søstrene er hentet igjen.

Fordi de landet på norsk jord i går natt, så ble kvinne med en gang pågrepet av norsk politi, og siktet for å ha deltatt i en terrororganisasjon.

Helene Kjøggstad, du er sånn lyst her i Aftenposten, og du har fullt denne saken.

Hvorfor blir det hentet hjem til Norge akkurat nå?

Det er flere ting. For det første som jeg har hørt, er situasjonen i leirene blitt bare hver og hver.

Det er absolutt ikke et eneste for barn, nesten ikke forsvarlig å ha barn der i hel tatt, der i første.

For det andre har det nå kommet veldig tydelige signaler internasjonalt, for at man ønsker at de ulike landet skal hente hjem sine kvinner og barn.

Det seger både FN, Vårallieret USA, og de lokale kurdiske ledere.

Det siste er at utenriksdepartementen nå seier at det ikke har vært mulig å hente ut ungene tidligere,

fordi de har skjutt samtykke fra foreldrene, men at nå har de to kvinnene bitt om konsulær bistand for å få hjem seg selv og ungene til Norge.

Så de to søstrene har med andre ord ombestemt seg og ønsker å komme tilbake til Norge.

Vet vi nå hvorfor de ombestemt seg?

Vi har ikke fått snakket mer i det siste, så det vet vi ikke sikkert. Det som har blitt kommunisert er at helsetilstand til ungene

er potensielt så på alvorligt at de ønsker å komme til Norge.

Selv om dette er en stor nyhet nå, så er det ikke første gangen Norge har hentet hjem folk fra disse leirene i Syria.

Forrige gang i 2020 ble en kvinne med to barn hentet hjem, og da ble det mye bråk her i Norge.

Dagen dere startet med at norske myndigheter hente den i den bryktede leieren Al-Hul.

At regjeringen altså nå snur og henter ut to barn og ikke minst deres junior og gamle mor.

Etter det NRK får opplyst vil 29-åringen bli pågreppet av politiets sikrestjeneste straks hun er på norsk jord.

Da bestod regjeringen av Høyre, Venstre, KRF og Fremskrittspartiet.

Og det at kvinne og barna kom hjem, det likte ikke regjeringspartner FRP.

Nå skal Fremskrittspartiet få gjennomslag i regjering, eller så eksisterer du ikke regjeringen?

Jeg tok oss inn i regjering, og nå tar jeg Fremskrittspartiet av regjeringen.

Først ble den norske pakistanske kvinne dømt til to- og et halvt års fengsel for IS-teltagelse.

Senere så høysteret på saken og reduserer til straffen hennes med et år.

Helene, blir det like mye bråk nå?

Det kan jeg ge umulige for å stille meg.

Det handler om at det har gått mer tid, og man ser jo hvordan andre landen har løst dette.

Vi plukker opp signalen internationalt om hva som jeg ønsker.

Men først og fremst handler det om det åpenbare.

FAP er ikke regjering, og de som sitter i regjering nå har ikke gått så hart ut mot å hente kvinnen igjen.

Men helt enkelt blir det likevel like.

Det er viktig at de og barna deres ikke blir en sikre strussel, og at de stilles til ansvar for skinne handlinger.

I Norge har vi mulighet til å etteforske kvinnes aktivitet i syren.

Helene, hva kommer til å skje med disse kvinne nå?

[Transcript] Forklart / Hentes fra «tikkende bomber»: Hva skjer med IS-søstrene nå?

Kvinne er allerede pågreppet og sikter for deltagelse i en terrororganisasjon. Å tålstak så blir de fremstilt for varteksveksling. Nå starter det en rettsprosess, der PST og påtale myndighetene kommer til å sette inn støte for å bevise hva disse kvinne har fåttatt seg i Syria. Det er jo ikke lett for å si det mildt. Det har jo vært borgerkrig i Syria i 10 år. Men hva kan de bli dumt for? Reinformelt er de sikter for deltagelse i terrororganisasjon, så det er det de kan bli dumt for. Men det de ser sjøl er at de har bare vært i Syria for å passe egne barn, og det er jo ikke lovlig at det slår høyst rett fast siss gang enn i en skvinne skulle straffes. Men det kan tenkes at de også har vært med på for eksempel å lage mat til menn som delt ok aktivt i terror, eller at de har vært med på å lage propagandamateriale på nett, eller kanskje de har rekryteret aktivt på sosiale medier, så alt dette blir en helhetsfordering. Har de gjort nok til å kunne bli dumt? Og så er det jo også et annet viktig punkt. Kommer søsterne til å si at de var i en tvangssituasjon i Syria, altså at de ikke fikk lov til å dra, for du kan jo ikke dømmes for noe du tvinges til å gjøre. Og mellom uansett så er det jo ikke en veldig lang straff foran meg hvis de blir dumt. De kan være ferdig zone om noen år. Hva som skjer nå kan også påvirkes av rettsakken mot den andre iskvinnen som lente hjem i 2020. For det som har skjedd i tidligere saker er med på å legge føringer på hvordan denne saken skal behandles. Men en ting er hva som skjer med søsterne, og det kan vi ikke si sikkert enda. En annen viktig ting er hva som skjer med barna. Utenrøksministeren Enne Kildvittfeldt har lovet at barna skal få oppfølging og ro. Hvorfor svarer Gerlippis da? Han forteller oss i aftenpassen at ungerne har vært gjennom en veldig lang reise, og det er en helt ny opplevelse for de å komme til et fremmedland som Norge. Men at de har det et av forholdene bra. Også omveien videre, der vet vi veldig lite av hensyn til barna selv. Det med vet er at de barna som har kommet tidligere har fått oppfølging av barneverne, og at det har vært et tett samarbeid av mellom barnaverneskolen og andre tater. Dette er jo barn som har levet store deler av livet sitt i brutale interneringslerer. Det seger seg jo selv at då trenger man skikkelig oppfølging. Du har hørt en podcast fra Aftenposten. Det var Afsin Ismaili og Helene Kjeggesta som fortalte hvor de to terrorisiktede søsterne kommer fra nå, og hva som vil skje med dem videre. Du har hørt lyd fra NRK, Afsin's egne opptak fra Leiren, vegetæve og NTB. I tillegg om du ønsker å høre mer om Afsin's reiser til Leirene, så kan du sjekke ut Aftenposten-dokumentaren i ruinene av den islamske staten. Den kan du se om du besøker ap.no-is. Denne episoden er produsert av Vien i Førland, Trond Odin Johansen, Olave Eggesevik og meg, Philip A. Johannesborg.

[Transcript] Forklart / Hentes fra «tikkende bomber»: Hva skjer med IS-søstrene nå?

Resten av forklart er Synesøhol og Anders V. Bergi.

Vi er Aftenposten, Lars Glomnes, Trina Eilatsen,

Kjø til Braggelig Alstheim, Sara Søyreheim,

og hver uke tar vi for oss det siste eller hvertfall det mest spennende i norsk politikk.

Vi har hård på å ha 2015 med og henge oss opp i ting i norsk politikk.

Det er ikke alltid det viktigste, men det er okere oss mest.

Du kan høre oss hver uke hos Bodmi eller i Aftenposten.